

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2024-463

30.5.2024

KLP Skadeforsikring AS

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Covid-19 – barneskolelærer – særskilt smittemiljø – smittet under arbeid – yrkesskade/forsikringsloven § 1 bokstav H nr. 2.

Forsikrede mente hun ble smittet av covid-19 av en kollega på jobb i starten av mars 2021. Hun jobbet hovedsakelig på fjerde trinn som faglærer, og hadde også noe spesialundervisning. På smittetidspunktet var det nylig foretatt strenge smittevernstramninger i området, men grunnskolene var skjermet og fortsatt på gult nivå. Saken reiste spørsmål om forsikrede ble smittet ved yrkesutøvelse der virksomheten skjer i miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare, samt om forsikrede ble smittet under arbeid. Etter en konkret vurdering av smitterisikoen og forsikredes arbeidssituasjon, konkluderte nemnda med at forsikrede hadde sannsynliggjort at hun ble smittet ved "yrkesutøvelse der virksomheten skjer i miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare". Forsikrede ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede har opplyst at hun ble smittet av covid-19 av en kollega på jobb i starten av mars 2021. Hun jobbet på barnetrinnet på en kombinert barne- og ungdomsskole, som ifølge kommunens nettsider totalt har ca. 800 elever og ansatte.

I skademelding til Nav 25.1.22 ble skadetidspunkt satt til 4.3.21, skadested til "vanlig arbeidssted", og at første kontakt med helsepersonell var 7.3.21 for å teste for covid. Videre fremgår:

Den ansatte fikk covid-19 i en fase hvor smittetrykket økte på skolen. I denne perioden ble 74 elever og 17 ansatte satt i karantene og flere ble smittet. Arbeidsgiver har ikke oversikt over smitekilde. Den ansatte er fortsatt 100 % sykmeldt.

Nav godkjente covid-19 som yrkessykdom i vedtak 14.2.22.

Vedlagt skademelding signert av forsikrede og arbeidsgiver hhv. 16 og 14.3.23 var en utfyllende beskrivelse av forløpet, og der fremgår bl.a. at forsikrede ble smittet med covid-19 på jobb av en lærerkollega. Videre siteres:

[Kollega] kontaktet meg på SMS lørdag den 06 mars om at hun følte seg uvel, og hadde fått symptomer på Covid-19. Skolens ledelse kontaktet meg på telefon søndag ettermiddag den 07 mars og informerte at [kollega] hadde testet positivt for Covid-19. [kollega] hadde blitt smittet av en av sine elever på samme skole. Siden jeg var en av hennes nærkontakter (vi hadde jobbet særlig tett med planlegging av fremtidige arbeidsoppgaver og hadde måltider sammen i den perioden hun ble smittet og når hun kunne føre smitten videre) informerte skolens ledelse om at jeg måtte dra og teste meg for Covid-19 med en gang.

Jeg dro umiddelbart til [...] drop-in test stasjon (søndag 07 mars på kvelden) og testet meg (inkludert hele familien, min mann og mine 3 barn). Allerede på tirsdag 09 mars (uke 10) fikk jeg bekreftet at jeg var Covid-19 positiv. Jeg ble totalt slått ut og sengeliggende i mange uker. Hvor de øvrige i familien kun fikk lette eller ingen symptomer, fikk jeg svært sterke symptomer over flere uker. De andre i familien fikk Covid-19 i tur og orden og vi hadde utbrudd hjemme hos oss i de påfølgende 3 ukene.

Deretter fremgår en beskrivelse av sykdomsforløpet, herunder at forsikrede slet med alle symptomer på long-covid, og var nå på AAP.

Foretaket avsto kravet 14.9.23, under henvisning til at det ikke var tale om smitte i et miljø/yrke med særskilt sykdoms- eller smittefare. Det var ikke sannsynliggjort at forsikrede var smittet på jobb.

Forsikrede gjentok 25.9.23 informasjonen fra skademeldingen, men skrev også at hun hadde "begynt å få symptomer på sykdom, og testet positivt", og at øvrig familie fikk symptomer og positive prøver de påfølgende dagene/ukene. Forsikrede ble sykere og sykere fra mandag 9.3.21. Hun viste bl.a. også til kommunens smittevernsvurdering uke 10 2021.

I uke 8 (22.2.21 til 28.2.21) økte smittetallene med 70 % fra uken før. Det var tale om en generell smitteøkning i alle aldersgrupper og ved mange ulike steder i kommunen. Kommunen innførte strengere smittevernsregler, men vernet barnehager og grunnskoler som fortsatte på gult nivå.

Statistikken for uke 9 (1.3.21 til 7.3.21) viste en videre oppgang i antall smittede, og antall berørte grunnskoler og barnehager steg kraftig. Disse ble derfor endret til rødt nivå. Partene har ikke fremlagt dokumentasjon tilknyttet uke 10 (8.3.21 til 14.3.21).

Forsikrede viste også til hva skolen skal ha skrevet på Facebook 7.3.21, hvor det fremgår at skolens ansatte og elever var hardt rammet av covid ila. helgen, og at mange på bl.a. forsikredes trinn var sendt i karantene.

Den 14.12.23 redegjorde forsikrede nærmere for smittesituasjonen, herunder at kollegaen jobbet med elever på 4. trinn "(det betyr at jeg hadde interaksjon og fysisk kontakt med disse elevene også) og hadde i den forbindelse nærkontakt både med henne og elever på lavere skoletrinn." Det var videre hennes forståelse at den eleven som sannsynligvis hadde smittet kollegaen (og forsikrede) hadde foreldre som visste at de var smittet, men fortsatte på jobb på en restaurant uten at deres barn ble tatt ut av skolen. "Således er det mye som tyder på at smitten enten har kommet via denne eleven eller via [kollegaen] under en periode med mye smitte på skolen – verdt å merke seg at jeg og [kollegaen] fikk påvist smitten med kun 2 dagers mellomrom (og her er vi mennesker forskjellige anlagt i forhold til hvor lang inkubasjonstid vi har for sykdommer)- forøvrig hadde jeg også symptomer på sykdom før jeg fikk bekreftelsen på corona, men endelig bekreftelse var 2 dager etter [kollegaen]."

Forsikrede opplyste 3.3.24 at hun i den aktuelle perioden

underviste som faglærer i en rekke fag på 4. trinn.

En konsekvens av dette var at jeg måtte undervise i samtlige klasser på trinnet (a, b og c), hver klasse hadde i overkant av 25 elever.

Fagene var mat/helse, kroppsøving, norsk og matematikk.

Dessuten hadde jeg timer i spesialundervisning.

Spesielt timene i mat/helse og kroppsøving innebar mye direkte kontakt med elevene.

Dessuten foregikk spesialundervisningen i små rom med minimal avstand til elevene.

Vi ble bedt om å bruke skjønn i kontaktsituasjoner, men det var underforstått at vi ikke kunne la være å klemme eller gi annen fysisk kontakt med elever som gråt, var redde, hadde skadet seg eller på annen måte trengte nærkontakt.

Noen elever på 4. trinn mestret ikke alle motoriske ferdigheter på linje med eldre elever, og flere trengte hjelp til f.eks. glidelås, skolisser eller andre "utfordringer" med påkledning som det ikke var mulig å gjøre uten å komme i meget tett nærkontakt med dem.

Det var også tilfeller hvor elever trengte hjelp i forbindelse med toalettbesøk.

Jeg hadde dessuten nødvendig nærkontakt med elevene under daglig inspeksjon ute i friminuttene og under spising i klasserommet.

I tillegg til kontakt med elevene var jeg også i nærkontakt med kollegaer på arbeidsrom (vi var 7-8 personer på rommet, både fra mitt trinn (4.) og ett annet trinn) og i fellesarealer når fysisk tilstedeværelse gjorde det nødvendig.

Vi hadde kontakt gjennom Teams mens vi satt i arbeidsrommene (7-8 personer) når dette var mulig, men vi måtte også i flere situasjoner møtes fysisk i større fellesskap (ca. 65 kollegaer totalt).

Forsikrede vedla også en uttalelse fra skolens rektor datert 29.2.24:

[Forsikrede] fikk påvist covid-19 08.03.21. Hun ble da satt i karantene og sykmeldt. På aktuelt tidspunkt jobbet hun som lærer på 4. trinn, med timer i 4a, 4b, 4c, i fagene mat/helse, kroppsøving, norsk, matte, og spesialundervisning i grupper med elever. Hun hadde observasjon/inspeksjon som en del av arbeidsoppgavene utover undervisning. Hun var også en del av et kollegiet på 90-100 ansatte, hvor hun satt på arbeidsrom med 7 andre, og i et fellesskap med alle lærerne, ca. 65 stk. I denne uka eksploderte det med smitte, karantene og skolene ble satt på rødt nivå som følge av dette. Kommuneoverlegen skrev dette i et skriv datert 8.3.21:

Stigningen av nye smittede fortsetter i [...] kommune, og vi har nå en andel smittede siste 14. dagene på 341/100.000. [...] Smitten sprer seg i hele kommunen, og stiger i alle aldersgrupper - men minst blant de eldste. [...] . Kommunen vurderes å være i risikonivå fire. Det har vært en sterk økning i antallet skoler og barnehager berørt, flere mindre utbrudd på skoler og barnehager, og økning i antall barn og unge som er smittet. Det er en alvorlig smittesituasjon, veldig mange i karantene og ventekarantene, og det vurderes derfor at kommunen bør begrense nærkontakter for barn og unge for å bremse smittespredningen i skoler og barnehager og avhjelpe på TISK arbeidet. Barnehager og skoler settes derfor til rødt nivå i en begrenset periode frem mot påske. [...]

[Skolen] fulgte til enhver tid nasjonale og kommunale råd og bestemmelser som i denne tid ble endret i et raskt tempo. Det er ikke tvil om at lærere og ansatte i skoler og barnehager, som var i direkte kontakt med mange elever var spesielt utsatt. Det er umulig å fastslå mer konkret hvor mange på [skolen] som til enhver tid var smittet eller smittsomme, da listene vi førte over smittede var basert på egenrapportering til skolen. Vi kan allikevel si at 3. og 4. trinn hadde mange ansatte og elever i karantene uken [forsikrede] ble sykmeldt. 8. mars 2021 er over 20 ansatte i skole/SFO hjemme som følge av sykdom eller karantene. [...]

Forsikrede har i det vesentlige anført at covid-19 smitten skjedde på jobb i et yrke med særskilt sykdoms- eller smittefare, og at hun har fått alvorlige komplikasjoner som følge av covid-19, som betyr at hun oppfyller yrkessykdomsforskriftens vilkår. Hun ble smittet på et arbeidssted hvor det er klart høyere risiko for smitte sammenliknet med ellers i befolkningen. Dette underbygges av Utdanningsdirektoratets veileder for smittevern for barneskoler (herunder anbefaling om etablering av trafikklysmodellen for å regulere smitteverntiltak i miljøer med særskilt sykdoms- og smittefare), smittevern vurderingen for uke 9 og 10 i kommunen, og skolens oppdatering på Facebook. Dette beskriver med all tydelighet at lærere i kraft av sin yrkesutførelse i daglig kontakt med elever og andre ansatte på skoler var særskilt utsatt for sykdoms- og smittefare under covid-19 pandemien. Videre må små barn ha trygge rammer og tett oppfølging på skolen. Forsikrede bidro til dette og ble smittet på jobb.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at smittetilfellet ikke er omfattet av yrkessykdomsforskriften, ettersom hun som lærer ikke arbeidet i et miljø med særskilt sykdoms- eller smittefare.

I avgjørelse 2023-686 fremgår at man må gjøre en konkret vurdering av hvordan smittesituasjonen var ved skolen, sammenliknet med samfunnet - i dette tilfellet kommuneområdet - for øvrig, i det aktuelle tidsrommet som smitte kan ha blitt påført. Forsikrede har opplyst at hun ble smittet av en kollega, og ikke av en elev på fjerde trinn. Avgjørelse 2023-686 viser at arbeide med 6. og 7. trinn, tilsa at det var større mulighet til avstandskontroll og avgrensning av interaksjoner med andre på disse klassetrinnene enn for de yngste trinnene. Slike muligheter for avstandskontroll og

avgrensning av interaksjon må også gjelde mellom lærerkollegaer.

Videre er det slik at selv om antallet berørte skoler og barnehager økte, innebærer ikke at det var klart større risiko for å bli smittet her, enn andre steder i samfunnet. Grafikken over smittested i uke 9 viser at bare 8 prosent av smitten skjedde i skole/barnehage/studiested og 1 prosent av smitten skjedde på (ikke spesifisert) arbeidsplass. Det var heller ikke en kraftigere økning av smittetilfeller i barnehager/skoler enn i øvrige aldersgrupper. Dette viser at innføring av rødt nivå i skoler og barnehager var begrunnet i økt smittespredning i hele kommunen og avhjelping i TISK-arbeidet. I avgjørelse 2023-686 ble det lagt særlig vekt på at det ikke var "dokumentert noe smitte ved forsikredes arbeidsplass i tiden forut for at hun ble syk, og at begrunnelsen for innføring av tiltak 29.10.20 var smittespredning i befolkningen generelt".

Subsidiært har foretaket anført at den angivelige smitekilden ikke er dokumentert. I skademelding til Nav skrev arbeidsgiver at det ikke hadde oversikt over smitekilden. Forsikrede skrev dessuten at hun testet seg samtidig med resten av familien, og at alle testet positivt på covid-19. Med henvisning til at 62 prosent av smittetilfellene i uke 9 skjedde i hjemmet, finner foretaket det ikke sannsynliggjort at smitten har skjedd i arbeid.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om forsikrede ble smittet ved "yrkesutøvelse der virksomheten skjer i miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare", jf. yrkessykdomsforskriften § 1 bokstav H nr. 2. Saken reiser også spørsmål om forsikrede ble smittet under arbeid.

Foretaket har anført at det ikke er sannsynliggjort at forsikrede ble smittet under arbeid. Det er vist til at arbeidsgiver ikke har oversikt over smitekilde, at 62 % av smittetilfellene skjedde i hjemmet og at hele familien testet positivt på covid-19.

Under henvisning til konsekvente beskrivelser fra både forsikrede og arbeidsgiver om at det var et utbrudd på skolen og at aktuelle smitte skjedde på jobb (herunder at hun i vedlegg til skademelding 14/16.3.23 beskrev at "De andre i familien fikk Covid-19 i tur og orden og vi hadde utbrudd hjemme hos oss i de påfølgende 3 ukene") kan ikke nemnda se at foretaket kan få medhold i anførselen om at det ikke er sannsynliggjort at forsikrede ble smittet på jobb. Det bemerkes at presumsjonsregelen i yfl. § 11 annet ledd leder til samme resultat, men slik saken er opplyst finner ikke nemnda grunn til å gå nærmere inn på denne.

Spørsmålet er etter dette om forsikrede har sannsynliggjort at hun ble smittet ved "yrkesutøvelse der virksomheten skjer i miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare", jf. yrkessykdomsforskriften § 1 bokstav H nr. 2.

I bestemmelsen (bokstav l) fremgår at "covid-19 med alvorlige komplikasjoner" skal likestilles med yrkesskade, dersom sykdommen skyldes smitte "under arbeid på lege- eller tannlegekontor, sosialkontor, i medisinske institusjoner, sosiale institusjoner og utekontakter, barneheim, aldersheim o.l. eller ved annen yrkesutøvelse der virksomheten skjer i miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare".

Det er forsikrede som må sannsynliggjøre at det foreligger en sykdom som er omfattet av yrkessykdomsforskriften, jf. Rt-2012-1864 avsnitt 33.

For å få godkjent sykdommen som yrkessykdom, er det altså ikke tilstrekkelig at forsikrede har blitt smittet av covid-19. Forsikrede må i tillegg sannsynliggjøre at vedkommende har blitt smittet av covid-19, under yrkesutøvelse der virksomheten er omfattet av forskriftens § 1, bokstav H nr. 2, samt at forsikrede har fått "alvorlige komplikasjoner".

I aktuelle sak har Nav godkjent forsikredes covid-19 som yrkessykdom. Nemnda bemerker at forsikringsforetakene ikke er bundet av Navs vurdering.

De ordinære domstolene har hittil ikke vurdert et tilsvarende spørsmål om forsikrede ble covid-smittet ved "yrkesutøvelse der virksomheten skjer i miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare". Nemnda har imidlertid tatt stilling til flere slike saker. Nemnda har da vist til flere rettskilder, som kan belyse retningslinjene for vurderingen.

I Navs rundskriv (R13-04-FOR) er det gitt følgende kommentarer i tilknytning til yrkessykdomsforskriften § 1, bokstav H:

Bestemmelsen stiller krav til hvilke arbeidsforhold og arbeidssituasjoner smitten må ha være påført under. I bestemmelsens første ledd er det gitt en oppstilling av spesielt smittefarlige miljøer, for eksempel medisinske institusjoner, sosiale institusjoner og utekontakter. Oppstillingen av eksempler er imidlertid ikke uttømmende fordi også "annen yrkesutøvelse der virksomheten skjer i miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare" kan gi grunnlag for å godkjenne smitteoverført sykdom. Eksempler på arbeidsforhold med særskilt smittefare er fengselsmiljø, ambulansetransport og miljøer hvor politietaten gjør innsatser. Det er viktig å påpeke at det ikke er yrkesgruppen, men arbeidsforholdene/situasjonen som må være grunnlaget for vurderingen.

Fordi bestemmelsen ikke er uttømmende, kan det noen ganger være vanskelig fastslå hvilke arbeidssituasjoner som er innenfor bestemmelsen.

Ordlyden "særskilt" taler for at det må dreie seg om en større risiko som man er usatt for i arbeidet enn i befolkningen for øvrig. Ved tolkningen og anvendelsen av dette vilkåret vil det generelt være naturlig å se hen til de arbeidsmiljøene som spesifikt er listet opp i bokstav H nr.2. Dette er arbeidsplasser der arbeidstaker har en større risiko enn normalt for å bli smittet av forskjellige sykdommer. Ved slike arbeidsplasser vil det ofte være beboere, pasienter o.l. som er smittet, og antall smittede kan være prosentvis høyere enn i resten av befolkningen.

NAV må derfor foreta en konkret vurdering av det aktuelle arbeidsforhold. Praksis fra domstolene og Trygderetten vil være retningsgivende for vurderingen

(...)

Disse avklaringer fra rettspraksis og trygderettspraksis viser at bestemmelsen ikke er ment å omfatte enhver risiko for smitte som den enkelte kan bli utsatt for i arbeidet, men at arbeidet må innebære en forhøyet risiko sammenlignet med befolkningen generelt.

Videre fremgår følgende i rundskrivets kommentar til "Særskilt om Covid-19 med alvorlige komplikasjoner":

(...) Ved behandling av søknader om godkjenning av covid-19 med alvorlige komplikasjoner som yrkessykdom, må det foretas en konkret vurdering av om arbeidstakeren har arbeidet i et miljø med særskilt sykdoms- eller smittefare. Momenter i denne vurderingen vil blant annet være smitterisiko sammenlignet med øvrig del av befolkningen, mulighet for bruk av smittevernutstyr, mulighet til avstandskontroll og mulighet til å avgrense interaksjoner med andre mennesker. Vurderingstema vil ofte være i hvor stor grad det aktuelle arbeidet i arbeidsforholdet har måtte avvike fra de generelle retningslinjene for pandemien som myndighetene har gitt.

I brev fra Arbeids- og sosialdepartementet til Arbeids- og velferdsdirektoratet 16.9.20 med tittelen "Godkjenning av yrkesskade og yrkessykdom i folketrygden", fremgår:

(...) For de konkrete arbeidsmiljøene som bokstav H nr 2 lister opp, presumeres særskilt sykdoms- eller smittefare. Bokstav I vil dermed i hovedsak omfatte ansatte i helse- og omsorgsrelatert virksomhet. Dette personellet er den naturlige målgruppen (...)

Tillegget om miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare ble tatt inn i dagjeldende forskrift i 1988 for å inkludere andre yrkesgrupper eller ansatte i helse og omsorgsykker, som gjennom sitt arbeid kan komme i nær kontakt med personer som har HIV/AIDS – for eksempel fengselsbetjenter, politifolk, men også ambulansetjenesten (...) Et overordnet formål med formuleringen som ble valgt, var å sikre at bare den som i sitt arbeid har større risiko for å bli smittet enn befolkningen ellers, omfattes av § 1 bokstav H nr 2. Hvilke arbeidsoppgaver vedkommende har, synes å ha vært mer underordnet. Et forslag i høringsrunden, om at alle

som ble smittet i sitt arbeid skulle være omfattet, førte ikke frem (...)

Gjennom formuleringen "eller ved annen yrkesutøvelse der virksomheten skjer i miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare", utelukkes ikke at andre yrkesgrupper enn dem som konkret listes opp, kan omfattes. I så måte er det avgjørende om smitten anses påført der virksomheten skjer i miljøer med "særskilt sykdoms- eller smittefare". Bestemmelsen i bokstav H nr. 2 har stått uendret siden 1988, og innholdet må langt på vei anses klarlagt, særlig i lys av Høyesteretts dom inntatt i Rt-2009-1485. Ved fastlegging av dette alternativets rekkevidde, er utgangspunktet dels at det er tilsiktet at ikke alle smittsomme sykdommer skal omfattes av forskriften, dels at opplistingen av konkrete arbeidsmiljøer med presumert smittefare, viser at hovedmålgruppen er ansatte i helse- og omsorgsykker. Begrepet "særskilt" innebærer at bare de som jobber i miljøer der det er større fare for smitte enn for befolkningen ellers, er omfattet. Det vil også si at jo større den generelle smittefaren er i befolkningen ellers, desto større må smittefaren i det aktuelle miljøet være.

Formåls- og systembetraktninger tilsier dermed at alternativet med miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare beskriver en snever unntaksregel. Kravet er at smitten må skyldes "yrkesutøvelse der virksomheten skjer i miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare", ikke bare innbefatter arbeidsmiljø, men også geografiske områder med særskilt sykdoms- eller smittefare, jf. Rt-2009-1485. Vi tilføyer for fullstendighetens skyld at den som fremmet et krav har bevisbyrden (tvilsrisikoen) og bevisføringsplikten. Beviskravets styrke er overvektsprinsippet.

Det vises videre til Brev fra Arbeids- og sosialdepartementet til Skolelederforbundet datert 7.5.20, der det fremgår:

(...)

I lys av henvendelsen fra Skolelederforbundet, viser vi til at denne bestemmelsen ikke utelukker at smitte påført under arbeid i barnehager og skoler, kan omfattes. Avgjørende er om smitten anses påført der virksomheten skjer i miljøer med "særskilt sykdoms- eller smittefare". For sammenhengens skyld nevner vi at justis- og beredskapsminister Monica Mæland ble intervjuet av NTB 15. april 2020, hvor det bl.a. ble reist spørsmål om koronasmitte og yrkesskadedekningen for ansatte i barnehager.

Vi påpeker at yrkesskader og yrkessykdommer må meldes til Arbeids- og velferdsetaten. Det er denne etaten som, etter en konkret vurdering av de aktuelle opplysningene i saken, avgjør om covid-19 med alvorlige komplikasjoner kan godkjennes som yrkessykdom i det enkelte tilfelle. (...)

Oppsummert tilsier kommentarene til bestemmelsen at det må foretas en konkret vurdering av om arbeidstakeren har arbeidet i et miljø, der det er større fare for smitte enn for den øvrige delen av befolkningen, og at man kan ikke uten videre se på hele yrkesgrupper som sådan.

Ved vurderingen av om det foreligger en slik forhøyet risiko vises det til momentene som angitt ovenfor. Videre fremkommer at bestemmelsen er ment å skulle være en "snever unntaksregel", jf. også nemndas avgjørelse 2023-782, samt 2023-686 og 2024-49.

I LF-2011-93410 uttalte lagmannsretten at uttrykket "særskilt" må forstås "slik at det oppstilles et vilkår om at smitterisikoen må være klart høyere for vedkommende yrkesgruppe enn den generelle smitterisikoen for befolkningen ellers". Sett hen til de øvrige rettskildene kan imidlertid ikke nemnda se at denne formuleringen tilsier at man må se på hele yrkesgruppen som en helhet, men man må gjøre en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle. Et slikt synspunkt støttes også av Høyesteretts vurderinger i Rt-2009-1485, der Høyesterett konkluderte med at smitte pådratt i geografiske områder med særskilt sykdoms- eller smittefare var omfattet av aktuelle bestemmelse i forskriften. I dommens avsnitt 33, fremgår at:

Sitatet viser at et overordnet formål med den formulering som ble valgt, var å sikre at bare personer som i sitt arbeid har større risiko for å bli smittet enn befolkningen ellers, omfattes av § 1 bokstav H nr. 2.

Selv om bokstav "I) covid-19 med alvorlige komplikasjoner" først ble tilføyd ved endring 7.4.20, hører den inn under § 1 bokstav H, slik at Høyesteretts forståelse også vil være gjeldende for sykdom etter bokstav I.

I tidligere nemndsavgjørelser, herunder 2024-49, er det fremhevet at det må gjøres en konkret vurdering av smittesituasjonen på aktuelle tidspunkt, og at dette støttes av at smittesituasjonen i de forskjellige deler av landet varierte kraftig gjennom pandemien. Dette støttes av at enkelte områder hadde vedvarende høyt smittetrykk, mens andre deler hadde lite eller ingen smitte gjennom pandemien eller et periodevist høyt trykk. Generelle vurderinger av enkelte yrkesgrupper, utover de som er positivt oppregnet i forskriften, vil i så tilfelle ikke være i samsvar med bestemmelsens formål.

Ved vurderingen av om forsikredes jobb som lærer på 4. trinn, samt en del spesialundervisning, på aktuelle skole kan anses som "yrkesutøvelse der virksomheten skjer i miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare", må man altså gjøre en konkret vurdering av hvordan smittesituasjonen var ved skolen, og da sammenliknet med den øvrige delen av befolkningen i det aktuelle tidsrommet da forsikrede ble smittet.

Nemnda legger videre til grunn at man i vurderingen må hensynta de særlige forhold som gjorde seg gjeldende under covid-19 pandemien, jf. det som er tatt inn ovenfor fra rundskrivet under "Særskilt om Covid-19 med alvorlige komplikasjoner". Herunder smitterisiko sammenliknet med øvrig del av befolkningen, mulighet for bruk av smittevernutstyr, mulighet til avstandskontroll og mulighet til å avgrense interaksjoner med andre mennesker. Det er sentralt i hvor stor grad forsikredes arbeid har måtte avvike fra de generelle retningslinjene for pandemien som myndighetene har gitt.

I aktuelle sak er det uklart hvor mange som faktisk ble smittet på den aktuelle skolen og på det aktuelle tidspunktet. Samme dag som forsikrede ble bedt om å ta en covid-test, meldte skolen på Facebook at skolens elever og ansatte var hardt rammet, og sendte mange i karantene i 3. og 4. trinn, jf. melding 7.3.21. I skademeldingen fremgår at "74 elever og 17 ansatte [ble] satt i karantene og flere ble smittet" i denne perioden. Rektoren utdypet 29.2.24 at det var "umulig å fastslå mer konkret hvor mange på [skolen] som til enhver tid var smittet eller smittsomme, da listene vi førte over smittede var basert på egenrapportering til skolen. Vi kan allikevel si at 3. og 4. trinn hadde mange ansatte og elever i karantene uken [forsikrede] ble sykmeldt. 8. mars 2021 er over 20 ansatte i skole/SFO hjemme som følge av sykdom eller karantene. [...]".

Slik saken er opplyst er det vanskelig å nærmere konkretisere det faktiske smittenivået på skolen. Under pandemien ble det normalt sendt vesentlig flere i karantene enn de som faktisk var smittet, men det synes i alle tilfelle å være snakk om et potensielt omfattende smitteutbrudd.

Når det gjelder smittesituasjonen i området på det aktuelle tidspunktet, er det fremlagt to oppsummeringer fra kommunen. Den ene er fra uke 8 (22.2.21 til 28.2.21, altså flere dager før smittetilfellet, og der fremgår opplysninger om en "bratt stigning [...] i smitte" og en "generell smitteøkning i alle aldersgrupper og mange ulike steder i kommunen". Antall smittede siste 14 dager lå på "220 per 100.000", som utgjorde 120 personer. Viktig er imidlertid at kommunen bestemte å innføre restriksjoner for øvrige deler av samfunnet:

For å bremse det sterke smitteveksten blir det viktig å følge råd om å begrense mobilitet og nærkontakt fremover. Barn og unge skal allikevel skjermes for strenge tiltak, og derfor bør deres skole- og barnehagehverdag være så normal som mulig [...] Ved å begrense mobilitet og nærkontakt hos alle, vil risikoen for smitte gå ned også hos barn og unge.

Kommunen har derfor anbefalt at barnehager og grunnskoler fortsetter i gult nivå, mens videregående skoler og voksenopplæring er satt i rødt nivå i to uker fremover etter dialog med skoleeier

Nemnda forstår det altså slik at kommunen valgte å innføre svært strenge begrensninger på samfunnet for øvrig, jf. også kommunens informasjon om strengere koronatiltak fra 3.3.21, men at grunnskolene ble holdt åpne, også den aktuelle skolen, på gult nivå.

Forsikrede ble sannsynligvis smittet i den påfølgende uken – uke 9. I ukesrapporten fremgår en videre smitteøkning i området, i alle aldersgrupper, men gruppen barn og unge økte fra 26 til 28 % av de totale smittede. Det var nå totalt 177 nye påviste smittetilfeller, eller 341 per 100 000. Videre fremgår at det "er flere barneskoler enn ungdomsskoler og videregående, og mange barnehager, noe som tyder på mer smitte blant de yngre barna. Dette er en endring fra tidligere". Videre fremheves:

Barn og unge skal skjermes mest mulig fra tiltak, og kommunen hadde møte med Folkehelseinstituttet i slutten av uke åtte for å diskutere mulige innstramminger av tiltak for barn og unge da. Grunnet lite smitte i aldersgruppen, ble den klare anbefalingen å fortsette på gult nivå. Denne uken har vi spesielt mot slutten av uka sett en økning i antall smittede i aldersgruppen 0-18 år, mer spredning på skoler og barnehager, flere mindre utbrudd, og berørte skoler og barnehager i hele kommunen.

Det har derfor vært flere møter og tett dialog med Folkehelseinstituttet om situasjonen, og kommunen har fått støtte i vurderingen av at rødt nivå bør innføres for grunnskoler og barnehager i en periode frem mot påske. [...]

Grunnet smitteøkningen i grunnskoler og barnehager i uke 9, da forsikrede ble smittet, ble nivået endret til rødt.

Samlet sett tegnes altså et bilde av at det var relativt mye smitte både i samfunnet og på skolen på det aktuelle tidspunktet, men det finnes ikke nøyaktige tall som gjør det mulig å foreta en fullgod sammenligning.

Etter nemndas syn er svekkede muligheter for avstandskontroll og øvrig smittevern i aktuelle sak et moment som trekker sterkt i retning av at forsikrede må sies å ha arbeidet i et «miljø med særskilt sykdoms- og smittefare».

Det er på det rene at forsikrede som lærer på 4. trinn, der elevene er 8-9 år, ikke hadde lik mulighet til avstandskontroll som mange andre i samfunnet. Elevene var ikke pålagt å bruke munnbind der det ikke var mulig å holde 1 meters avstand. Videre legger nemnda til grunn at barn på 8-9 år lettere vil kunne bryte retningslinjene, sammenlignet med eldre barn. Det er i denne saken, til forskjell fra avgjørelse 2024-49, utfyllende beskrevet mer omfattende kontakt med elevene. Forsikrede var faglærer på hele trinnet, og ikke bare lærer for en klasse. Videre hadde forsikrede også spesialundervisning (i små rom), og hun kunne ikke la være å klemme eller gi annen fysisk kontakt til elever som var redde, hadde skadet seg eller på annen måte trengte nærkontakt. Videre hadde enkelte elever utfordringer med motoriske ferdigheter, og disse trengte hjelp til f.eks. glidelås, skolis, toalettbesøk, mv., jf. forsikredes brev 3.3.24 og rektorens brev 29.2.24.

Samlet er det altså beskrevet mer begrensede muligheter til å overholde avstandskontroll og øvrige smittevernsregler, enn i 2024-49. Det er også beskrevet et høyere nivå av kontakt med elever og dermed også høyere risiko for smitte.

Nemnda legger videre vekt på at det ble innført strenge restriksjoner i samfunnet i uken før forsikrede ble smittet, men at grunnskoler og barnehager (i motsetning til videregående skoler, mv.) ble vernet og beholdt på gult nivå. Lærere i grunnskolen var således pliktig til å møte på jobb, men andre var på hjemmekontor, herunder en vesentlig del av de sysselsatte, samt elever i videregående skole. Etter nemndas syn var det et relativt stort avvik mellom smitterisikoen som lærer på den aktuelle skolen og samfunnet for øvrig på det aktuelle tidspunktet. Dette særlig når man tar i betraktning opplysningene om vesentlig omfang av nærkontakt og manglende mulighet til å overholde smittevernsregler.

Bestemmelsen er som nevnt beskrevet som en «snever unntaksregel». Etter nemndas syn er det videre naturlig å forstå forskriften slik at det med «miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare»

særlig siktes til yrker av lignende type som de som er nevnt, som f.eks. barneskolelærere og ikke minst lærere med ansvar for spesialundervisning. I tråd med tidligere nemndsavgjørelser legges det til grunn at det ikke er nok at smitterisikoen er høyere enn ellers i samfunnet, den må være klart høyere. Etter nemndas syn er dette tilfellet i aktuelle sak, på tross av at det ikke foreligger nøyaktige tall over smittede.

Etter en konkret vurdering av smitterisikoen og forsikredes arbeidssituasjon, finner nemnda at forsikrede har sannsynliggjort at hun ble smittet ved "yrkesutøvelse der virksomheten skjer i miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare".

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Forsikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (bransjerepresentant), Jon Einar Martinsen (bransjerepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).